

Souhrnná teritoriální informace Namibie

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem
ČR v Pretorii (Jihoafrická republika) ke dni 11.06.2014

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Namibijská republika

1.2. Rozloha

- 824 292 km²

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

- Počet obyvatel: 2 201 900 mil. (2011)
- Hustota na km²: 2,6 obyvatel/km²

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

- 0,95 % (2009) - ovlivněno pandemií HIV/AIDS

1.5. Národnostní složení

- Oshivambo (kolem 50 %), 6 kmenů;
- Kawango - kmeny Kawango, Herero, Caprivi a Tswana (22 %),
- Nama/Damara; Lozi, Kwangali (12 %),
- běloši (6 %) - 85 000 (potomci německých kolonizátorů - cca 1/4, Jihoafričané hovořící afrikánsky - 2/4 a zbytek jsou Jihoafričané hovořící anglicky)
- barevní (míšenci) (5 %)
- Rehobothští míšenci (2,5 %)
- Bušmeni (2,5 %)

1.6. Náboženské složení

- 90 % - křesťané (51 % obyvatelstva je luteránského vyznání, 19 % římskokatolického, 6 % vyznavatelů holandské reformované církve a 5 % anglikánského vyznání)
- 10 % tvoří různá animistická náboženství

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

Oficiální jazyk: angličtina

Další užívané jazyky: místní černošské jazyky – oshivambo, nama/damara, herero, lozi, kwangali a tswana, 10 % obyvatel hovoří afrikánsky (běloši a barevní), potomci Němců stále hovoří německy

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

13 regionů (Caprivi; Erongo; Hardap; Karas; Kavango; Khomas; Kunene; Ohangwena; Omaheke; Omusati; Oshana; Oshikoto; Otjizondjupa)

Hlavní město: Windhoek (230 tis. obyvatel)

Další města: Ondangwa (70 tis.); Oshakati (60 tis.); Walvis Bay (48 tis.); Swakopmund (30 tis.)

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

Měna: namibijský dolar (N\$) - 100 centů (zaveden v září 1993), má stejnou hodnotu jako jihoafrický rand (např. dne 2.6.2014 1 EUR = 14,4 NAD).

V souvislosti s existencí monetární unie (Common Monetary Area - CMA) je jihoafrický rand v Namibii také stále přijímán jako platidlo.

Aktuální kurs k hlavním měnám - viz stránky centrální banky Namibie: <https://www.bon.com.na/>

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

- 1. ledna - Nový rok
- 21. března - Den nezávislosti
- 3. dubna (2015) - Velký pátek (velikonoční - pohyblivé)
- 6. dubna (2015) - velikonoční pondělí (pohyblivé)
- 1. května - svátek práce
- 4. května - den Cassinga
- 25. května - den Afriky
- 26. srpna - den hrdinů
- 10. prosince - mezinárodní den lidských práv
- 25. prosince - svátek vánoční
- 26. prosince - den rodiny

Úřední hodiny:

- banky - pondělí až pátek 09:00–15:30, sobota 08:30–11:00;
- firmy - pondělí až pátek 08:00–17:00;
- úřady - pondělí až pátek 08:00–17:00.

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Vzhledem k dlouholeté politické a hlavně ekonomické závislosti je prostředí i jednání dosti podobné JAR. Bezpečnostní situace – kriminalita je o něco lepší než v JAR, i když i v Namibii je nutno věnovat zvýšenou pozornost této problematice.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Zdravotnictví v Namibii je na poměrně vysoké úrovni, je však značný rozdíl mezi státními zdravotnickými zařízeními s bezplatnou nebo velmi levnou péčí a soukromými zdravotnickými zařízeními, kde jsou ceny lékařského ošetření značně vysoké. Dohoda o bezplatné lékařské péči mezi ČR a Namibií neexistuje. Z tohoto důvodu doporučujeme českým občanům cestujícím do Namibie uzavřít cestovní připojištění na úhradu léčebných výdajů.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Viz také stránka [MZV ČR](#) k cestování do Namibie.

Víza: se vydávají na [velvyslanectví Namibijské republiky ve Vídni](#)

V Namibii se vyskytuje malárie, především na severu a východě (v hlavním městě Windhoeku nikoliv), na severovýchodě v regionu Caprivi se vyskytuje ojediněle moucha tse-tse, která roznáší spavou nemoc.

Není omezeno množství cizí měny přivážené do země, a to jakoukoliv formou (hotovost, kreditní karty, šeky, cestovní šeky). V Namibii jsou akceptovány především kreditní karty VISA, MasterCard, American Express a Diners Club, avšak v odlehlějších oblastech omezeně, pouze v hotelích a ve větších centrech. Před cestou mimo hlavní centra a města je nutno se informovat. Výměnu valut na namibijský dolar je nutno provést buď na letišti, na větších hraničních přechodech nebo ve velkých městech v bankách nebo směnárnách a v hotelích, protože není zajištěna směna v odlehlějších oblastech. V Namibii je přijímán také jihoafrický rand.

Časový posun: +1 hod., v době letního času stejný čas jako v ČR

Mezinárodní provolba: +264

Roční teploty

Nejteplejší měsíce jsou listopad až únor (léto) s průměrnými maximálními denními teplotami 20 až 36°C. Průměrné minimální zimní teploty (červen až srpen) se pohybují v noci od 6 do 10°C, ve dne od 18 do 22°C. Léto je deštivé, nejméně srážek je v zimě.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

V Namibii nesídlí žádný úřad ČR (ani zastupitelský, ani generální konzulát, otevření honorárního konzulátu ve Windhoeku se připravuje.) Teritoriálně příslušný je **ZÚ ČR v Pretorii, JAR**.

Adresa ZÚ ČR:

Velvyslanectví České republiky (Embassy of the Czech Republic)

936 Pretorius Street, Arcadia, Pretoria

Poštovní adresa: P.O.Box 13671, Hatfield 0028, Pretoria

Tel: 0027-12-431 2380

Fax: 0027-12-430 2033

E-mail: pretoria@embassy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/pretoria

Vedoucí zastupitelského úřadu: Ing. Blanka Fajkusová, PhD., velvyslankyně

Ekonomický úsek: Ing. Ivana Klímová (tel.: 0027-12-431 2385; e-mail: Commerce_Pretoria@mzv.cz)

Země akreditace: Jihoafrická republika, Namibie, Botswana, Svazijsko, Lesotho, Mauricius, Angola, Demokratická republika Svatého Tomáše a Princova ostrova.

ZÚ ČR v Pretorii se nachází cca 55 km od mezinárodního letiště v Johannesburgu (O.R. Tambo). **GPS souřadnice:** S 25°44,708'; E 28°13, 566'

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Institute Česká centra, Czech Trade, CzechInvest atd. nejsou v Namibii zastoupeny.

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchrana, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

Policie: 101 11; **Hasiči:** 211 11

1.18. Internetové informační zdroje

- [Bank of Namibia](#) - centrální banka
- [Vláda Namibie](#) - oficiální vládní stránky - rozcestník na ministerstva a další úřady
- [Namibia Investment Centre](#) – (NIC) agentura na podporu investic pod ministerstvem obchodu a průmyslu (MTI)
- Namibian Statistical Agency - národní statistický úřad: <http://www.nsa.org.na/>
- [Namibia Trade Directory](#) - namibijské firemní "zlaté stránky", vycházejí i jako publikace MTI
- [Namibia Chamber of Commerce and Industry](#) - obchodní a průmyslová komora Namibie -
- [Ministerstvo obchodu průmyslu Namibie](#) (MTI)
- [Ministerstvo těžby a energetiky](#) (MME)
- Africká rozvojová banka (AfDB) o Namibii: <http://www.afdb.org/en/countries/southern-africa/namibia/>
- namibijská média: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/namibie/media_v_miste/index.html

1.19. Adresy významných institucí

Delegace Evropské unie v Namibii:

Delegation of the European Union
2 Newton Street, PO Box 24443 Windhoek, Namibia

Tel: +264 61 202 - 6000

Fax: + 264 61 202 - 6224

E-mail: delegation-namibia@eeas.europa.eu

Web: http://eeas.europa.eu/delegations/namibia/index_en.htm

Adresy velvyslanectví členských zemí EU přítomných v Namibii: http://eeas.europa.eu/delegations/namibia/eu_travel/embassies/index_en.htm

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Demokracie je založena na Ústavě z roku 1990 s Národním shromážděním - NS (National Assembly - dolní komora Parlamentu) mající 72 křesel a prezidentem volenými lidovým hlasováním každých pět let. Dalších až 6 nevolených členů NS jmenuje prezident. První volby se pod patronátem OSN uskutečnily v roce 1989 a vyhrála je strana SWAPO (South West Africa People's Organisation) a prezidentem byl NS zvolen její předseda Sam Nujoma. V dalších volbách v letech 1994 a 1999 získala strana SWAPO dokonce více než 2/3 většinu. Prezident Nujoma byl pak opětovně zvolen jak v roce 1994, tak i 1999, a to i přes skutečnost, že Ústava neumožňuje vykonávat funkci prezidenta více než 2x v po sobě jdoucích funkčních obdobích. Vzhledem k tomu, využila strana SWAPO svoji 2/3 většinu a prosadila, že prezident Nujoma nebyl poprvé zvolen přímou volbou, ale Národním shromážděním, a proto mohl být zvolen přímou volbou podruhé a zastávat tak funkci prezidenta i v třetím po sobě jdoucím 5-ti letém období. Sam Nujoma již v prezidentských volbách v roce 2004 nekandidoval a prezidentem byl zvolen kandidát SWAPO (její místopředseda) Hifikepunye Pohamba. Rozložení sil v parlamentu zůstalo i po volbách v listopadu 2004 v podstatě stejné. SWAPO si nadále udrželo velkou většinu, která trvá i po volbách v roce 2009. Tyto volby se nicméně staly těžkou zkouškou pro vládu a soudní systém, neboť opozice vedená novou stranou Rally for Democracy and Progress volby neuznala a jejich výsledky napadla u soudu. Právní bitva probíhala několik prvních měsíců v roce 2010, soud nakonec námitky opozice neuznal. Prezidentem byl opětovně zvolen Hifikepunye Pohamba, v březnu se sešel nový Parlament a byla jmenována nová vláda. Ministrem zahraničí se stal syn prvního prezidenta Utoni Nujoma, který se v rámci změn ze 4.12.2012 stal ministrem spravedlnosti a byl na postu ministra zahraničí nahrazen Netumbo Nandi-Ndaitwah/-ovou.

Další řádné prezidentské volby a volby do NS proběhnou v listopadu 2014.

Horní komoru Parlamentu tvoří Národní rada, která má 26 členů, po dvou z každého regionu, kteří jsou voleni každých 6 let.

Prezident jmenuje předsedu vlády, který sestavuje vládu.

K hlavním politickým stranám patří (počet křesel v NS na základě voleb v roce 2009):

- South West Africa Peoples's Organisation (SWAPO) – 74,29%
- Rally for Democracy and Progress (RDP) - 11,16%

a výběr některých dalších, jejichž zastoupení je minimální:

- Congress of Democrats (CoD)
- Democratic Turnhalle Alliance (DTA)
- National Unity Democratic Organization (NUDO)
- Republican Party (RP)

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Prezident je volen v přímých volbách a sestavuje vládu – **Hifikepunye Pohamba** (zvolen v roce 2004 a 2009)

2.3. Složení vlády

Prezident Hifikepunye Pohamba jmenoval 4.12.2012 nového premiéra a oznámil změny ve vedení dalších rezortů, které vedly k následujícímu složení vlády:

- **Hage Geingob** - premiér
- **Netumbo Nandi-Ndaitwah** - ministryně zahraničních věcí
- **Calle Schlettwein** - ministr obchodu a průmyslu

- **Nahas Angula** - ministr obrany
- **Pendukeni Iivula-Ithana** - ministryně vnitra
- **Utoni Nujoma** - ministr spravedlnosti
- **Immanuel Ngatjizeko** - ministr bezpečnosti
- **Doreen Sioka** - ministryně práce a sociálního zabezpečení
- **Charles Namoloh** - ministr pro regionální záležitosti, bydlení a místní rozvoj
- **Uahekua Herunga** - ministr životního prostředí a cestovního ruchu
- **Jerry Ekandjo** - ministr školství, mládeže a kultury
- **Rosalia Nghidinwa** - ministryně pro gender otázky a práva dětí

Změny oznámené v prosinci 2012 se nedotkly následujících ministrů:

- **Saara Kuugongelwa-Amadhila** - ministryně financí
- **John Mutorwa** - ministr zemědělství, vodohospodářství a lesnictví
- **Isak Katali** - ministr dolů a energetiky
- **Richard Kamwi** - ministr zdravotnictví
- **Joel Kaapanda** - ministr informatiky a komunikací
- **Bernard Esau** - ministr rybolovu
- **Alpheus Naruseb** - ministr půdy a osídlování (resettlement)
- **Errki Nghimtina** - ministr dopravy a infrastruktury (works)

více viz oficiální namibijský vládní portál www.gov.na

3. Zahraničně-politická orientace

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

- OSN a její agentury (UNCTAD, UNESCO a pod.)
- Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)
- Mezinárodní měnový fond (IMF)
- Světová organizace obchodu (WTO)
- Hnutí nezúčastněných (NAM)
- Africká unie (AU)
- Africká rozvojová banka (ADB)
- Jihoafrická celní unie (SACU)
- Společná měnová oblast (Common Monetary Area – CMA)

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

- Marrákešská dohoda o založení WTO z 15. 4. 1994 a další dohody v rámci WTO
- Mnohostranná měnová dohoda z 6. 2. 1992 (JAR, Lesotho, Svazijsko a Namibie) - smluvní úprava vztahů v rámci Společné měnové oblasti CMA
- Dohoda o celní unii SACU z 21. 10. 2002 (JAR, Botswana, Lesotho, Svazijsko a Namibie)
- Smlouva o založení Jihoafrického rozvojového společenství SADC - 1992 (14 členských zemí)
- SADC obchodní protokol z 9. 9. 1996 - předpokládá sjednání Dohody o volném obchodu
- Dohoda o volném obchodu (v rámci SADC) - vstoupila v platnost 1. 9. 2000 (pouze 11 členských zemí SADC - Botswana, Lesotho, Malawi, Mauritius, Mosambik, Namibie, JAR, Svazijsko, Tanzanie, Zambie a Zimbabwe, neúčastní se Angola, Konžská demokratická republika a Seychely)
- Dohoda o volném obchodu mezi SACU a EFTA (2006, platnost 1.5.2008)
- Dohoda z Cotonou mezi EU a zeměmi ACP (Afrika, Karibská oblast a Pacifická oblast) - její obchodní ustanovení byla v platnosti do 31.12.2007 a poté je od 1.1.2008 nahradilo dočasné nařízení Rady o zvýhodněném přístupu na trh. Cílem nařízení bylo překlenout právní vakuum po skončení obchodních ustanovení Dohody z Cotonou do doby, než budou sjednány tzv. Dohody o hospodářském partnerství (EPAs). Nařízení má být platné maximálně do 1.10. 2014. V případě Namibie byla zatím sjednána prozatímní (interim) EPA mezi EU a skupinou členských zemí regionu SADC. Namibie však dala najevo, že není připravena interim EPA podepsat. Jednání o uzavření plnohodnotné dohody EPA mezi EU a zmíněnou skupinou zemí (EPA SADC) stále pokračují a v první polovině roku 2014 byla ve finální fázi.
- Konvence o mezinárodním obchodě s ohroženými druhy fauny a flory (CITES)

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

Dosud nebyly uzavřeny žádné smluvní dokumenty mezi ČR a Namibií na úrovni vlád.

V r. 2011 bylo podepsáno Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Ministerstvem zemědělství, vodohospodářství a lesnictví Namibijské republiky.

Od 1. 5. 2004, kdy vstoupila ČR do EU, platí v česko namibijských vztazích Dohoda z Cotonou uzavřená mezi EU a jejími členskými zeměmi na jedné straně a mezi zeměmi ACP na druhé straně. Poté, co vypršela platnost obchodních ustanovení této dohody, se bude nový právní rámec obchodních vztahů odvíjet od Dohod o hospodářském partnerství (probíhají jednání o EPA SADC, která zahrnou i Namibii).

4. Ekonomická charakteristika země

Hospodářství Namibie je silně závislé na těžbě a zpracování nerostných surovin na vývoz. Těžba představuje 8 % HDP, ale je zdrojem více než 50 % devizových příjmů. Namibie je 4. největším vývozcem nerostů v Africe; 5. největším uranu, a dále produkuje velké množství olova, zinku, cínu, stříbra a wolframu. Těžební sektor zaměstnává jen asi 3 % populace, zatímco zhruba polovina obyvatel je existenčně závislá na zemědělství. Namibie běžně dováží zhruba 50 % obilovin. V suchém období trpí Namibie nedostatkem potravin.

Namibijská ekonomika je úzce propojena s Jihoafrickou republikou. 40 % rozpočtových příjmů Namibie pochází z transferů v rámci Jihoafrické celní unie (SACU).

Vývoz: diamanty, měď, zlato, zinek, olovo, uran, dobytek, zpracované ryby, karakulová (ovčí) kůže

Dovoz: potraviny, ropa a paliva, stroje a zařízení, chemické látky

Zemědělská produkce: proso, čirok, podzemnice olejná, vinné hrozny, hospodářská zvířata, ryby

Průmysl: masný průmysl, zpracování ryb, mléčných výrobků, těžba (diamantů, olova, zinku, cínu, stříbra, wolframu, uranu, mědi)

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

V letech 2003 - 2008 ekonomika Namibie rostla vlivem vyšší produkce ryb a těžbě zinku, mědi, uranu, stříbra (komoditní boom). V letech 2009 v důsledku globální krize růst ekonomiky stagnoval kvůli špatné dostupnosti úvěrů, vyšším nákladům na produkci nerostů a propadu světových cen surovin. V r. 2011 se tempo růstu zvýšilo, ale v r. 2012 opět zpomalilo. Nicméně i přes expanzivní fiskální politiku se Namibii podařilo dosáhnout zlepšení fiskálních parametrů v r. 2012 - především díky transferům z Jihoafrické celní unie (SACU).

Střednědobé růstové vyhlídky namibijské ekonomiky jsou příznivé, ale s relativně vysokými riziky podle toho, jak se vyvine globální ekonomická situace.

Mezi **nejvýznamnější sektory, které se podílejí na tvorbě HDP** Namibie, patří především státní a regionální správa a státní organizace (20 %), finance a vnitřní obchod včetně realitních služeb (11,4 %), těžební průmysl (15,8 % - především těžba diamantů, uranu, mědi a zinku), zahraniční obchod, rybolov a zemědělství (8,9 %) a zpracovatelský průmysl (13,2 %).

V rámci těžebního průmyslu vykázala v posledních letech nárůst především [těžba diamantů](#), kde je hlavním producentem NamDeb Diamond Corporation - společný podnik namibijské vlády a nadnárodní firmy z JAR De Beers, který těží diamanty jak na tradičních ložiscích na jihozápadě Namibie, tak i pod mořskou hladinou v přilehlých oblastech. Významným impulsem bylo otevření dolu a rafinerie na zinek Scorpion. **Těžba uranu** stagnovala, ale po otevření nového výnosnějšího dolu nedaleko dolu Rössing, který je největším povrchovým dolem na těžbu uranu na světě, avšak s nízkým obsahem rudy, poskočila Namibie na 5. příčku největších producentů uranu světa.

Některá tradiční odvětví, jako např. chov dobytka a rybolov a zpracování ryb, prožívají z různých důvodů těžká období. Poslední dobou se rozvíjí textilní průmysl a zpracování diamantů, zde však zpracovatelé donedávna museli surové diamanty vyvezené do Londýna pro zpracování opět dovážet (pozn.: situace v sektoru se postupně mění, viz např. dohoda mezi vládou sousední Botswany s firmou De Beers, díky níž došlo k přesunu některých zpracovatelských aktivit do hlavního města Botswany Gaborone).

Turistický sektor roste, i když pomaleji, neboť zvyšující se ceny služeb odrazují část klientely. Určitou překážku představuje i relativně malý trh a nepochybně i geografická blízkost sousedního giganta Jihoafrické republiky.

Většina elektrické energie je generována ve vodní elektrárně Ruacana na řece Kunene (výkon 240 MW - 47 % potřeby Namibie). Druhým největším zdrojem je tepelná elektrárna ve Windhoeku s výkonem 120 MW (více k energetice v Namibii viz kap 4.7)

Namibijské vývozy směřují do JAR, Velké Británie, Německa, Španělska, Francie. Celkový vývoz je tvořen ze 45 % vývozem diamantů, dále hotové výrobky, potraviny a živá zvířata a nerostné suroviny a rudy (uran, měď a zinek). Dovozy přicházejí z JAR, Německa, Velké Británie, Španělska a Švýcarska. Hlavními dovozními položkami jsou dopravní zařízení, stroje, chemikálie, ropa a ropné výrobky a potraviny.

Mezi největší zahraniční investice patřila tzv. Skorpion - důl na zinek a zpracovatelský závod (náklady 454 mil USD). Byla to zatím největší investice v Namibii po získání nezávislosti do důlního průmyslu. Zpracovatelskému závodu pak byl udělen namibijskou vládou statut Exportní výrobní zóny. Dalším významným investičním projektem bylo vybudování textilního závodu malajsijské firmy Ramatex, jehož výroba byla převážně určena na vývoz v rámci preferenčního dovozního režimu AGOA (Africa Growth and Opportunity Act) do USA. Přesto Namibie pociťuje nedostatečný příliv investic, a to jak ze strany místních, tak i zahraničních investorů.

Výdaje na sociální služby jsou v Namibii v poměru k ostatním výdajům vlády jedny z nejvyšších v rozvojových zemích. Z řady příčin ale není dosahováno takových výsledků, jaké by se daly z objemu vynakládaných prostředků očekávat.

Omezujícím faktorem ekonomického růstu je nízká efektivita realizace vládních programů. Analytická činnost a následná politická rozhodnutí dosahují ve většině případů vysoké kvality, implementace přijatých rozhodnutí je ale velice špatná. Podle nedávné studie Světové banky Namibie nebude schopna dosáhnout deklarovaných cílů pro rok 2030, pokud se dramaticky nezvýší efektivita zejména školského systému a zdravotnictví.

Roste tlak na vládu, a to i ze strany členů SWAPO, na urychlení hospodářských a sociálních reforem, včetně reformy pozemkové, zejména pak na rychlejší zavádění politiky zvýhodňování černošského obyvatelstva do praxe (politika BEE - Black Economic Empowerment - zvýšení ekonomického vlivu historicky znevýhodněného černošského obyvatelstva, tzv. afirmativní akce jak ve státní správě, tak i v podnicích, především v důlním průmyslu a rybářství). Proces BEE není v Namibii tak propracovaný jako v JAR.

Na základě Zemědělského (komerčního) zákona o pozemkové reformě z roku 1995 je prováděna v Namibii pozemková reforma, která má „redistribuuovat“ půdu bělošských komerčních farem (4.500 největších bělošských farem pokrývá plochu 31 mil. ha, což je 37 % plochy Namibie) vesnickým černošským obyvatelům. Stejně jako v JAR se provádí formou „willing buyer, willing seller“.

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

Makroekonomické ukazatele namibijské ekonomiky

Ukazatel	MJ	2009	2010	2011	2012	2013
HDP v běžných cenách	mld USD	9,2	9,9	12,68	12,3	12,87
HDP na obyvatele	tis. USD	6,3	6,5	5,9	5,7	5,9
růst HDP	%	-1,8	3,0	4,8	4,0	4,15
míra inflace	%	8,8	6,2	3	6,7	5,95
průměrný kurz	N\$ /USD	8,5	8,8			10,2

úrokové sazby	% p.a.	11,25	11,75			9,25
----------------------	--------	-------	-------	--	--	------

Zdroj: MMF WEO databáze červen 2014 (data o HDP a inflaci, vč. odhadů), Bank of Namibia – www.bon.com.na

Podíl jednotlivých odvětví namibijského hospodářství na tvorbě HDP a jejich nárůst v letech 2011 a 2012		
odvětví hospodářství	2011 (%)	2012 (%)
Zemědělství, lesnictví a rybolov	4,7	5,1
těžební průmysl	8,2	11,3
zpracovatelský průmysl	11,4	11,3
energetika	2,5	2,2
stavebnictví	3,5	3,6
obchod	11,5	11,7
doprava a telekomunikace	5,4	4,8
finanční a podnikatelské služby	13	12,6
státní správa a obrana	25,6	24,6

Zdroj: Bank of Namibia – Annual Report 2013

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Zpracovatelský průmysl se podílel v roce 2012 11,3 % na tvorbě HDP. Produkce potravinářského průmyslu nadále roste a tvoří 75% přidané hodnoty tohoto odvětví. Především se jedná o zpracování ryb, masa, pivovarnictví, výrobu nápojů a mléčných produktů. Další obory zpracovatelského průmyslu jsou výroba kovů a konzerv, výroba dřevěných produktů včetně nábytku, chemikálií, barev, plastických obalů, textilu a kožených produktů. Největší vývozní položkou jsou rybí výrobky (60 % vývozu zpracovatelského průmyslu) a masné výrobky (20 %).

Hlavním opatřením na podporu rozvoje zpracovatelského průmyslu je Rozvojový program vývozních výrobních zón (Export Processing Zone - EPZ Development Programme), a to v oborech zpracování zemědělských produktů, potravinářství, elektroniky, motorových vozidel a textilního průmyslu.

Namibie těží také ze zařazení do preferenčního systému USA na dovoz zboží z Afriky, tzv. AGOA (African Growth Opportunity Act), zvláště v textilním a oděvním průmyslu.

Těžební průmysl

Namibie má značné nerostné bohatství a těžební průmysl se podílí cca 8-10 % na tvorbě HDP, ale představuje cca 50 % devizových příjmů. Diamanty se podílejí na celkové hodnotě vývozu nerostných surovin z 90 %. Dále se těží uran, měď, olovo, zinek a také zlato. Nerostné suroviny jsou hlavní exportní položkou Namibie.

Diamanty jsou z 95 % těženy společností Namdeb Diamond Corporation, která je společným podnikem s rovným podílem vlády Namibie a nadnárodní společnosti z JAR De Beer. Také většina dalších těžařských společností je částečně v rukou nadnárodních společností (těžba uranu – společnost Rio Tinto, komplex na těžbu a rafinaci zinku Skorpion, který byl uveden do provozu v roce 2003 s kapacitou 150 tis. tun čistého zinku, řadí se mezi největší producenty zinku na světě. Byl vybudován firmou Anglo Base Metals a má statut Export Processing Zone).

4.4. Stavebnictví

Výkony tohoto odvětví v posledních letech kolísají, a to v souvislosti s vývojem úrokových měr a s výší investičních výdajů vlády ve státním rozpočtu.

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Zemědělská produkce (včetně lesnictví a živočišné výroby) kolísá s ohledem na klimatické podmínky a průměrně představuje 5 % tvorby HDP. Hlavními zemědělskými produkty jsou kukuřice, obilí, bavlna a také hovězí maso (hlavně pro vývoz do EU v rámci dočasného preferenčního ujednání). Dále jsou to hovězí dobytek, ovce a kozy pro vývoz do JAR. Produkce hovězího masa představuje 80 % celkové produkce masa a 40 % celkové zemědělské produkce. Roste chov pštrosů.

Namibie je tak soběstačná v červeném mase, ale dováží cca 50 % spotřeby obilovin, zvláště pšenice a kukuřice. Vládními prioritami je přechod na zemědělské produkty s vyšší přidanou hodnotou, jako např. bavlna, vinné hrozny a ovoce.

Namibijská agronomická rada (Namibian Agronomic Board) je oficiální marketingovou organizací pro kontrolované zemědělské produkty – pšenice, kukuřice a mouka. Jejím úkolem je podpora zemědělství formou podpory výroby, zpracování a marketingu těchto výrobků. Ceny jsou však stanovovány bez vládních intervencí na základě jednání mezi mlynáři a producenty. Masná rada Namibie (Meat Board of Namibia) reguluje živočišnou výrobu a kontroluje příslušné výrobky. Současně Masná rada poskytuje krátkodobé komerční úvěry pro producenty masa z důvodu podpory rozvoje tohoto odvětví.

Rybolov je jedním z nejvýznamnějších odvětví přispívajících k růstu namibijské ekonomiky. Prakticky 95 % úlovků jde na export, především ve formě zpracovaných ryb, a to do zemí SACU a EU. Rybářství zaměstnává 14 tis. pracovníků, a to ze 60 % v 16 zpracovatelských závodech. Vydávání kvót na lov ryb patří k významným příjmům vlády. Tzv. úhrnný povolený úlovek (Total Allowable Catch – TAC) kolísá v posledních letech takto (v tis. tun):

Rok	2007	2008	2009
TAC	372,5	247,5	249,7

Další podrobné sektorové statistiky lze nalézt na stránkách [Ministerstva rybolovu](#).

Vládní politika v oblasti vydávání kvót a poplatků za ně sleduje tzv. „namibizaci“ odvětví (zvýhodnění namibijských rybářů) a také podporu posilování vlivu původních Namibijců (tzv. „empowerment“).

4.6. Služby

Služby dominují tvorbě namibijského HDP, z toho hlavní podíl připadá na veřejné služby, realitní sektor a podnikatelské služby, velko- a maloobchod, dopravu a skladování a dále finanční služby.

Telekomunikacím dominují dvě firmy - v oblasti pevných linek je to státní společnost Telecom Namibia a v oblasti mobilních telefonů je to Mobile Telecommunications Company (MTC), ve které vlastní vláda 66 % a zbytek Portugal Telecom. Další společností, která v Namibii nabízí mobilní služby, je TN Mobile (100% ve vlastnictví státu).

Finanční služby jsou v Namibii relativně dobře rozvinuté (podrobnosti o bankovním systému viz kapitola 5.4).

Cestovní ruch je třetím největším vývozním odvětvím s podílem na tvorbě HDP ve výši 7 % a počtem zaměstnanců přes 50 tis. Počet přijíždějících turistů roste a největší podíl mají Jihoafričané a dále pak Němci a Britové.

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Dopravní infrastrukturu dominuje státní společnost TransNamib Ltd., která má monopol v železniční dopravě prostřednictvím své dceřiné firmy TransNamib Rail a dále provozuje národní leteckou společnost Air Namibia a poskytuje služby v silniční nákladní i osobní dopravě prostřednictvím TransNamib Carriers.

Silniční síť je dlouhá přes 40 tis. km, z čehož jen hlavní silniční tahy jsou asfaltované (přes 6 tis. km), ostatní jsou prašné, avšak ve velmi dobré kvalitě. Také síť železnic, která má 2.382 km, se rozšiřuje, a to o trasu Tsumeb - Ondangwa. Namibijská železnice je však napojena pouze na železnici v JAR a má stejný rozchod jako jihoafrická, tj. cca 1 m. Namibie má dva přístavy - nejvýznamnější a největší je Walvis Bay a dále je to Luderitz. Oba jsou provozovány polostátní firmou Namibian Port Authority (NamPort).

V souvislosti s rozvojem průmyslu roste význam energetiky a také vodního hospodářství, které má však vzhledem ke klimatickým podmínkám velmi omezené zdroje. Proto bude do budoucna hrát významnou roli čištění a úprava vody.

Namibie má naleziště plynu v pobřežní oblasti Atlantického oceánu (naleziště Kudu cca 170 km od pobřeží poblíž ústí řeky Oranje v severo-západní Namibii), ale nikoliv ropy. 2/3 spotřeby energií je kryto ropnými produkty a plynem a 1/3 je kryta elektrickou energií.

Výroba a rozvod elektrické energie je v rukou státní firmy Nampower. V současné době Namibie ve výrobě elektřiny spoléhá převážně na vodní elektrárnu Ruacana na Cunene River a tepelnou elektrárnu Van Eck ve Windhoeku. Elektřina je do Namibie ve velké míře dovážena (60 - 70 %), a to od firmy Eskom z JAR, ze Zambie a Zimbabwe a výhledově též z Mosambiku. Tato situace by se však měla změnit s budoucí realizací plánovaných velkých energetických projektů (zejm. se zahájením využívání zásob zemního plynu z Kudu - viz dále a také další hydroelektrárny na řece Kunene - Baynes), které by z Namibie měly udělat čistého vývozce elektřiny, které je v jihoafrickém regionu aktuálně nedostatek. [Nampower](#) pokročil v přípravě projektu plynové elektrárny Kudu s kombinovaným cyklem a plánovanou kapacitou 800 MW. V březnu 2013 Nampower a Kudu Gas Field Upstream Developers podepsaly dohodu, stanovící harmonogram projektu na 12 měsíců a následně bylo vypsáno několik výběrových řízení, mj. na [předkvalifikaci EPC](#) realizátora projektu. Zahájení výstavby elektrárny Kudu by mohlo začít v prosinci 2014 (nutno podotknout, že příprava těžby zemního plynu z namibijských nalezišť, s níž jde projekt elektrárny ruku v ruce, má za sebou již dlouhou historii).

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Přestože se řadí Namibie k středněpříjmovým zemím, je příjemcem rozvojové pomoci, kdy jsou významnými dárci Německo, USA, Švédsko, Nizozemsko a Finsko, v rámci multilaterální rozvojové spolupráce pak především EU a OSN.

ČR přispívá do příslušných fondů EU. Namibie byla také významným příjemcem bilaterální rozvojové pomoci ČR (např. sociální projekty v Keetmanshoop, obuvnický závod Okahanja), nepatří však již mezi prioritní/programové země zahraniční rozvojové spolupráce ČR. Jsou zde realizovány pouze tzv. malé lokální projekty (2012, 2013), které spravuje Velvyslanectví ČR v Pretorii.

Bližší podrobnosti - viz stránky [ZÚ Pretoria](#).

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

mld. ND	2010/11	2011/12	2012/13
Příjmy	23,3	26,9	31,1
Výdaje	28,9	38	32,6

Zdroj: Ministerstvo financí - www.mof.na

Fiskální rok začíná v Namibii 1.4. a končí 31.3.

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

Platební bilance v mil. NAD				
	2010	2011	2012	2013
Obchodní bilance	-8187	-8199	-17753	-19196
Běžný účet	-3424	-3025	-8010	-7433
Finanční a kapitálový účet	1897	8571	6482	7142
Čisté chyby a opomenutí	-2267	-1432	-1759	7142
Celková bilance	-3794	-4114	-231	-598

Zdroj: Bank of Namibia - Annual Report 2010

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Zahraniční zadluženost Namibie na konci r. 2012 představovala 8,9 % HDP (9,1 mld. ND), což oproti předchozímu období znamenalo nárůst o 15,4 procentních bodů.

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

V Namibii je 5 komerčních bank, státní Agricultural Bank of Namibia, Post Office Savings Bank, několik obchodních bank a řada nebankovních finančních institucí, jako pojišťoven, penzijních fondů a pod. Všechny komerční banky jsou v soukromém vlastnictví s podstatným podílem jihoafrického kapitálu:

- Standard Bank of Namibia - 100 % vlastněno jihoafrickou bankou Standard Bank;
- First National Bank of Namibia - z velké části vlastněno jihoafrickou bankou First National Bank;
- Commercial Bank of Namibia - kapitál jihoafrický, francouzský a německý;

- Bank Windhoek - 56,4 % namibijského kapitálu;
- City Savings and Investment Bank - 46,5 % namibijského kapitálu.

Kromě těchto 5 komerčních bank v Namibii dále působí dále státní [Agricultural Bank of Namibia](#), Namibijská rozvojová banka [založená v r. 2002](#), poštovní spořitelna - [Post Office Savings Bank](#), řada nebankovních finančních institucí, jako pojišťoven, penzijních fondů a pod.

Bankovní trh je regulován centrální bankou Bank of Namibia a finanční trh Ministerstvem financí. V roce 2002 byla vládou založena nová organizace pro regulaci a dohled nad bankami a finančními institucemi Namibian Financial Institutions Supervisory Authority.

Trh s akciemi je provozován společností Namibian Stock Exchange, která je napojena na Johannesburg Stock Exchange z JAR.

Namibijské pojišťovny jsou soukromé a převážně vlastněny jihoafrickými pojišťovacími společnostmi. Nabízejí celou řadu pojišťovacích služeb. Penzijní a pojišťovací fondy musí podle vládního nařízení směřovat 35 % svých investic v rámci Namibie.

5.5. Daňový systém

Od listopadu 2000 byla zavedena daň z přidané hodnoty (VAT) ve výši 15 %, pro luxusní výrobky dříve ve výši 30 %, která však byla snížena na základní sazbu 15 % od října 2002.

Daň z příjmu právnických osob činí 33 %, daň těžebních společností dosahuje výše 37,5% (daň z těžby diamantů je 55 %), daň podniků produkujících ropné výrobky činí 42 % plus dodatečná daň ze zisku, maximální daň z příjmu fyzických osob je 37 %.

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní balance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

	2011	2012
Dovoz	36 838	42 169
Vývoz	48 025	59 505
Saldo	- 11 187	- 17 336

Nerostné suroviny, především diamanty, dominují exportu. Exportními trhy jsou především JAR a EU. V dovozu jsou největšími položkami strojírenské výrobky, dopravní zařízení, chemikálie, paliva, potraviny a nápoje a kovy. Největším partnerem v dovozu zboží je JAR se 77,3 % celkového dovozu.

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

EU a JAR jsou hlavními obchodními partnery Namibie. Namibie využívá dočasných preferenčních výhod při dovozu do EU, který bude platit do 1.10.2014. Poté by měl být obchodní režim nahrazen dohodou EPA (blíže viz kapitola 2.3 výše). V případě USA vychází obchodní režim z ze zákona AGOA.

Hlavní vývozní země

Země	Podíl v %
JAR	31,5
Angola	14,6
V.Británie	24,6
Španělsko	12,1
Francie	6,3

Hlavní dovozní země

Země	Podíl v %
JAR	77,3
Německo	3,1
V.Británie	2,6
Španělsko	1,2
Švýcarsko	1,2

6.3. Komoditní struktura

Výrobky zpracovatelského průmyslu se staly v roce 2009 největší vývozní položkou díky vývozu zpracovaných ryb a nápojů a potravin. Druhou největší položkou je vývoz rud a minerálů, kam patří vývoz diamantů, dále to jsou rudy kovů včetně uranu.

V dovozu byly v roce 2009 hlavními položkami vozidla a dopravní prostředky, paliva, chemické a gumárenské výrobky, stroje a elektrická zařízení a také potraviny a nápoje.

6.4. Dovozní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Dovoz zboží ze zemí mimo SACU podléhá společnému vnějšímu tarifu („Common External Tariff“), který se vybírá v rámci celé celní unie a je poté přerozdělován mezi členské země podle jejich ekonomické síly. Také řada dovozních podmínek podléhá ustanovením o celní unii. Cla a spotřební daně na určité výrobky jsou stanovovány JAR s platností pro všechny členy. Od listopadu 2000 se uplatňuje při dovozu

daň z přidané hodnoty 15 %, která se počítá z ceny FOB plus 10 %. S ohledem na SACU musí Namibie uplatňovat stejná anti-dumpingová a ochranná opatření uplatňovaná JAR.

Dovozce musí mít dovozní povolení od Ministerstva obchodu a průmyslu Namibie a musí být namibijským občanem nebo rezidentem. Používání celních agentů je nepovinné. Všechny dovozy podléhají licenčnímu režimu u Ministerstva obchodu a průmyslu, licence jsou pouze pro statistické účely. Dvoustupňovému řízení podléhá dovoz léků, chemikálií, mražených a chlazených ryb a masa, živých zvířat a genetických materiálů, kontrolovaných ropných produktů, zbraní a střeliva, diamantů, zlata a dalších nerostů a také všech „second-hand“ výrobků, jako např. oděvů a automobilů, kdy jsou dovozní licence vydávány jen na základě předchozího povolení vydaného příslušným ministerstvem.

Vývozci nemusejí být registrováni, pouze exportéři masa musí mít registraci u Meat Board. Vývozy mimo země SACU podléhají licencím, speciální režim platí pro léky, živá zvířata a genetické materiály, všechny pštroší chovné materiály, maso a zvěřinu, chráněná zvířata podle úmluvy CITES, rostliny, zbraně a střelivo, nerosty včetně zlata a diamantů.

6.5. Ochrana domácího trhu

Aktuálně uplatňované překážky v přístupu na trh lze nalézt na stránkách Evropské komise, databázi [Market Access Database](#).

6.6. Zóny volného obchodu

V současné době je Namibie signatářem těchto mnohostranných preferenčních ujednání:

- Celní unie SACU (Southern African Customs Union) - Botswana, JAR, Lesotho, Namibie, Svazijsko - obchod nepodléhá celnímu odbavení (i ve statistikách není veden jako součást zahraničního obchodu) pouze platbě DPH;
- SADC (South African Development Community) - jedná se o oblast volného obchodu, která byla založena SADC Trade Protocol, podepsaným v srpnu 1996.

Dále je Namibie součástí ujednání poskytujících nreciproční preference na dovoz zboží z rozvojových zemí do EU a USA, a to:

- Dočasné zvýhodněné nařízení EU o přístupu na trh s platností k 1.10. 2014, do té doby by měla být dojednána Dohoda o ekonomickém partnerství (EPA SADC, viz výše)
- AGOA (African Growth and Opportunity Act) - je v oblasti obchodu s textilem uplatňován mezi Namibií a USA preferenční režim na dovoz do USA (platnost do 2015)

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Vzájemný obchod je ve statistikách jak z pohledu ČR tak i Namibijské republiky téměř zanedbatelný. Obrat se v posledních letech pohyboval v řádu statisíců USD ve vývozu z ČR a výsledná bilance byla pro ČR většinou pasivní.

Jako perspektivní oblasti pro vývoz je možno vidět ekologická zařízení na čištění odpadních vod a úpravní vody, některé strojírenské položky především pro těžební průmysl.

Významného úspěchu v Namibii dosáhla pardubická ERA s dodáním tzv. WAM systému (Wide Area Multilateration system) pro monitoring vzdušného prostoru, který je od svého uvedení do provozu v prosinci r. 2011 největší svého druhu na světě a dále rozšiřován.

7.1. Smluvní základna

Dosud nebyly mezi ČR a Namibií uzavřeny žádné bilaterální smluvní dokumenty obchodní a ekonomické povahy.

Po vstupu ČR do EU se ČR stala smluvní stranou Dohody z Cotonou mezi EU a zeměmi ACP, kam patří i Namibie. Vyjednává se o tzv. Dohodě o hospodářském partnerství (EPA) mezi EU a skupinou členských zemí SADC zahrnující i Namibii. Namibie se rozhodla nepodepsat dříve vyjednanou prozatímní (interim) EPA.

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let v tis. USD					
	2010	2011	2012	2013	2014 (I-III)
Vývoz	888	2 899	1 717	2328	1361
Dovoz	3 008	5 940	5 442	3772	2185
Saldo	-2 120	-3 041	-3 725	-1444	-824

Zdroj: statistiky MPO ČR

Obrat vzájemného obchodu je jak z pohledu ČR, tak i Namibijské republiky téměř zanedbatelný. Bilance byla v posledních letech (s výjimkou roku 2009) pro ČR záporná.

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Podle statistik ČSÚ dominují ve vývozu z ČR do Namibie kategorie (2009 - 2013) "přístroje el. záznamu reprodukce, zvuku a TV obrazu", "reaktory, kotle, přístroje, nástroje" a "zbraně a střelivo". Na straně dovozu jsou významné kategorie potraviny (maso, ovoce, ořechy), zinek a rovněž kategorie "reaktory, kotle, přístroje a nástroje".

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Jako perspektivní je možno vidět ekologická zařízení na čištění odpadních vod a úpravný vody (vzhledem ke značnému nedostatku vody a nutnosti šetřit s ní), některé strojírenské položky především pro těžební průmysl. Namibijská strana nabízí spolupráci v oblasti výroby obuvi, skla a automobilové techniky formou společných podniků.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Dle dostupných informací neexistuje ZÚ ČR v Pretorii žádný joint-venture české a namibijské firmy.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

Ekonomický úsek neregistruje žádnou poptávku po českém zboží, ani konkrétní nabídku na výrobní kooperaci.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

Namibie nepatří mezi prioritní či programové země české rozvojové spolupráce a mohou zde být realizovány pouze tzv. malé lokální projekty, které se v roce 2011 a 2012 zaměřily na pomoc řemeslné dílně Karas Huisen Centre působící na jihu Namibie ve městě Keetmanshoop v komunitě stíženě chudobou a nemocemi (HIV, tuberkulóza) s cílem poskytnout zaměstnání místním ženám. Prostřednictvím malého lokálního projektu podpořila ČR v roce 2013 ve stejném městě i místní nemocnici. Jednalo se o nákup dýchacího přístroje pro novorozence, což by mělo pomoci snížit kojeneckou úmrtnost v regionu.

V minulosti byly v Namibii realizovány v rámci české zahraniční rozvojové spolupráce projekty zaměřené na rozvoj předpokladů pro průmysl (např. průzkum sklářských písků, technologie pro výrobu obuvi.)

Více informací na stránkách [ZÚ Pretoria](#).

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

není evidována

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Viz subkapitola o zaměstnávání cizinců 8.2.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Vzhledem ke vzdálenosti trhu je žádoucí při vývozu českého zboží využívat místních zástupců, případně podle charakteru zboží distributorů. Pro počáteční kontakty a obchodní případy se doporučuje opatrnost při volbě platební podmínky - nejlépe dokumentární akreditiv.

Většina významnějších firem má úzké napojení na jihoafrické, případně jiné nadnárodní společnosti. Z toho důvodu je nákupní politika utvářena mateřskou firmou v zahraničí.

V oblasti podpory vývozu namibijského zboží a podpory přílivu zahraničních investic působí [Ministerstvo obchodu a průmyslu Namibie](#) (MTI). Podporu vývozu namibijského zboží provádí subdivize podpory vývozu MTI v rámci ředitelství pro mezinárodní obchod.

Podporu přílivu zahraničních investic do Namibie provádí [Namibia Investment Centre](#) (NIC - Namibijské investiční středisko), které je samostatným odborem MTI. NIC funguje jako agentura na podporu investic a má své zástupce v zahraničí na namibijských zastupitelských úřadech v Berlíně, Kuala Lumpur, Paříži, Pretorii a Washingtonu. V případě, že se český subjekt rozhodne založit vlastní kancelář, reprezentaci či společný podnik v Namibii, je možno doporučit využití služeb této investiční agentury. NIC je „one-stop shop“ centrem služeb pro zahraniční investory.

V oblasti podpory přílivu přímých zahraničních investic spolupracuje NIC úzce s [Offshore Development Company](#) (ODC), která byla založena jako soukromá společnost se státním podílem. ODC monitoruje, řídí a propaguje režim Exportních výrobních zón jako hybnou sílu exportně orientované industrializace Namibie. Současně podporuje strategické projekty rozvoje průmyslu.

Navazováním kontaktů a zajišťováním programu pro zahraniční mise podnikatelů se zabývá [Namibia Chamber of Commerce and Industry](#) (Namibijská obchodní a průmyslová komora).

Významnými místními obchodními a průmyslovými komorami jsou:

- Walvis Bay Chamber of Commerce and Industry - e-mail: [wbcci@iafrica.com.na](mailto:wbcc@iafrica.com.na)
- Windhoek Chamber of Commerce - e-mail: windhoek@ncci.org.na

Oblast veřejných zakázek je upravena zákonem č. 16 z roku 1996. Realizace zakázky musí být přes Tender Board of Namibia, která zakázky uděluje na základě výběrového řízení (hodnota vyšší než 10 000 N\$). Tendry jsou zveřejňovány v namibijském tisku a jsou otevřeny pro zahraniční účastníky. V Namibii registrovaní tuzemští dodavatelé mají cenovou preferenci na základě lokálního podílu. Namibie nemá oficiální protidobrovou nebo off-setovou právní úpravu.

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Namibijský trh je značně vyspělý a přibližuje se svými rysy i zákonitostmi nejvyspělejšími zemím světa. Preciznost a solidnost ve vzájemné spolupráci firem jsou samozřejmostí. U zboží spotřebního charakteru dává většina firem přednost napojení bezprostředně na výrobce z důvodu uspořené nákladů na prostředníky. U strojírenského zboží je již více využíván distributor se svými sklady, který nakupuje na vlastní účet a prodává menším firmám.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Podmínky pro zaměstnávání cizinců a místních sil byly v minulých letech zjednodušeny. Zaměstnávání cizince se musí prokázat především povolením k dlouhodobému pobytu v Namibii. Pro jeho získání musí předložit doklad potvrzující účel pobytu na území Namibie, adresu přechodného bydliště v Namibii a pro některá odvětví bývá vyžadován i výpis z trestního rejstříku.

Zahraničním investorům nabízí pomoc s procesem vyřízení pracovních povolení Namibia Investment Centre (NIC), které patří do struktury ministerstva obchodu a průmyslu (MTI). Na stránkách MTI lze nalézt dokument shrnující veškeré požadavky a informace:

<http://www.mti.gov.na/downloads/Work%20Permit%20application%20forms.pdf>

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Namibie má hybridní právní systém, kombinaci práva psaného, kodifikovaného a práva zvykového. Tento systém umožňuje následující hlavní formy zajištění přítomnosti zahraničního subjektu v Namibii:

- společnost (soukromá i veřejná) - company;
- uzavřená společnost (Close Corporation) - je velmi podobná „Company“.
- partnerství (Partnership) - jedná se o obchodní vztah mezi dvěma či více osobami nebo společnostmi. Neexistuje formální požadavek, který by reguloval utvoření „Partnership“. Může mít alespoň dva, ale ne více než 20 partnerů.
- zahraniční společnost (foreign company) - pobočka zahraniční společnosti je považována za „vnější“ společnost a jako taková se musí zaregistrovat v rejstříku firem (Registrar of Companies pod MTI).

Postup založení jednotlivých právních forem podniku a dokumenty, které jsou k tomu potřeba, jsou popsány na stránkách MTI: <http://www.mti.gov.na/companies.html>

Živnostenská podnikatelská povolení nejsou vyžadována (forma *sole proprietor*).

Viz také publikace Lex Afrika k podnikání v Namibii (zdrojem informací je místní právní firma):

<http://www.lexafrica.com/images/upload/members/LA%20NAMIBIA.pdf>

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Vzhledem k vzrůstající kvalitě namibijského trhu jsou propagace, marketing a reklama jedním ze základních předpokladů úspěchu na trhu. V tomto oboru působí řada specializovaných firem a asociací, které jsou schopny poskytovat servis na vysoké profesionální úrovni.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Pokud se česká firma dostane do obchodního sporu s firmou v Namibii, je užitečné využít poradenskou asistenci místní právní kanceláře, která je dobře seznámena s lokálními zvyklostmi a právním systémem.

Užitečné odkazy:

The Law Society of Namibia, Windhoek: <http://www.lawsocietynamibia.org/>

Právní firma: <http://www.lexafrica.com/country-namibia>

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Rada pro veřejné zakázky Namibie ([Tender Board of Namibia](#)) působí pod ministerstvem financí a je odpovědným orgánem pro zadávání zakázek na zboží a služby.

Fyzická adresa: The Secretary, Tender Board of Namibia, Ministry of Finance, 10 John Meinert Street, Fiscuss Building, Ground Floor, West Wing

Poštovní doručovací adresa: The Secretary, Tender Board of Namibia, PO Box 3328, Windhoek 9000

Tel: (+26) 9264 61 2092136 / (+26) 9264 61 2062602, Fax: (+26) 9264 61 226705, E-mail:

secretary.tenderboard@gov.mof.na

Právní rámec: Tender Board of Namibia Act č. 16 z roku 1996; Tender Board Regulation; Tender Board of Namibia Code of Procedures

Viz také: <http://www.lac.org.na/namlex/Tenders.pdf>

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Tržní systém v Namibii lze označit za vyspělý. Obchodní etika je na vysoké úrovni. "Standardními" problémy jsou byrokracie a nedostatek transparentnosti zejména ve vládním sektoru.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Mezinárodní úmluvy: Namibie je členem Úmluvy WIPO; Pařížské úmluvy (průmyslového vlastnictví); Bernské úmluvy (o ochraně literárních a uměleckých děl); PCT (Patenty); Madridské dohody (mezinárodní registrace ochranných známek); Madridského protokolu (o mezinárodním zápisu ochranných známek); Haagské dohody (mezinárodním ukládání průmyslových vzorů); WTO: Dohody TRIPS

Ochranné známky: Řídí se zákonem o ochranných známkách č. 48/1973. Namibie je členem Haagské úmluvy, WIPO, WTO a signatářem několika dalších mezinárodních smluv upravujících práva duševního vlastnictví jako je "*WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT)*" a *Smlouva WIPO o právu autorském*. Pokud chcete zaregistrovat ochrannou známku v Namibii, budete muset vyplnit samostatnou žádost pro každou ze tříd, pro kterou chcete zaregistrovat ochrannou známku. Uplatňuje se mezinárodní třídění výrobků a služeb. Žadatelé musí předložit podepsané plné moci a osm výtisků zařízení ochranné známky v případě potřeby. Všechny žádosti jsou předmětem posouzení, zda nejsou v rozporu s již zaregistrovanými ochrannými známkami nebo ochr. známkami v procesu. Kromě toho se provádí posouzení, zda jsou splněny všechny požadavky, které vyžaduje namibijské právo. Pozn.: Nový zákon [Industrial Property Act 1, 2012](#)

Patenty: Namibie je členem PCT, ARIPO, WTO a Mezinárodní úmluvy. Ačkoli v Namibii existují nové právní předpisy týkající se patentové právní úpravy, které doposud nebyly provedeny, řídí se tato oblast stále ještě dle starších právních předpisů (např. jihoafrický zákon z r. 1916). V Namibii jsou vynálezy patentovatelné, pokud položky splňují požadavky užitečného umění, výroby nebo složení hmoty, jsou nové nebo obsahující nové zlepšení na výše uvedené, a jsou užitečné v průmyslu nebo v obchodě. Vynálezy, které jsou potenciálně škodlivé pro veřejné zdraví a bezpečnost a jsou v rozporu s morálními hodnotami ve společnosti, nemohou být patentovány.

Autorské právo: Namibie je členem Bernské úmluvy, je tak možné chránit autorská díla v této zemi stejně jako všechny ostatní členské země automaticky (více než 160 zemí), v rámci jedné žádosti. Právní základ: [Copyright and Neighbouring Rights Protection Act](#), 1994 (Act 6 of 1994) as published in the Government Gazette of the Republic of Namibia on 5 May 1994.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Mezinárodní platební styk se uskutečňuje ve volně směnitelných měnách (lze používat USD, EUR a GBP), přičemž ale Namibie patří k zemím, které uplatňují devizová omezení, tzv. [Exchange Controls](#). Ve vnitřním obchodě lze platit pouze namibijskými dolary nebo jihoafrickými randy.

Je možno doporučit, aby u exportu zboží spotřebního charakteru byl používán akreditiv potvrzený renomovanou bankou.

Namibijský trh je velmi solidní a zvláště renomované firmy si nedovolí nesolidní jednání.

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Převážná většina veletrhů, výstav a konferencí regionálního významu se koná v sousední JAR a účastní se jich i namibijská podnikatelská sféra. Podrobněji viz kap 8.10 Souhrnné teritoriální informace o Jihoafrické republice.

Informace MTI o namibijských misích do zahraničí: <http://www.mti.gov.na/tradeinvestment.html>

9. Investiční klima

Investiční klima je upraveno zákonem [Foreign Investment Act](#) z roku 1990 a Export Processing Zones Act z roku 1995.

Příslušné namibijské instituce NIC a ODC podporují příliv investic do zemědělství, rybářství, těžebního i zpracovatelského průmyslu a cestovního ruchu.

Systém pobídek se dělí podle statutu zahraniční přímé investice, a to zda se jedná o:

- registrovaného výrobce - Registered Manufacturers (nejnižší stupeň investice, výroba pro tuzemský trh);
- exportéra vyráběného zboží - Exporters of Manufactured Goods (prostřední stupeň, kdy výrobce dodává nejen pro tuzemský trh, ale i na vývoz);
- podnik Exportní výrobní zóny - Export Processing Zone Enterprises (výroba zboží pro vývoz, převážně mimo země SACU).

Pobídky jsou především v oblasti daňových úlev, školení pracovníků apod.

Základní podmínky pro příznivé investiční prostředí v Namibii existují - jako např. politická stabilita, respektování práva, fungující bankovní systém, systém investičních pobídek či infrastruktura. Za největší překážku většího přílivu investic je však považován velký nedostatek kvalitní pracovní síly. Ten brání rozvoji moderních odvětví a služeb na takové úrovni, která by zajistila konkurenceschopnost v dnešní globalizující se ekonomice.

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Rozvoj Namibie je primárně závislý na přílivu zahraničního kapitálu. Investice jsou podporovány prostřednictvím vytváření joint-ventures se zahraničními investory, kdy akcionářská struktura je závislá na příslušném odvětví.

Užitečné odkazy:

Pobídky - <http://www.mti.gov.na/incentives.html>

US State Department - <http://www.state.gov/e/eb/rls/othr/ics/2012/191205.htm>

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

V čele nejvýznamnějších investorů v Namibii jsou Čína, USA, Německo a Velká Británie.

9.3. České investice v teritoriu

Obchodně-ekonomický úsek ZÚ ČR v Pretorii neeviduje české investice v Namibii.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Zemědělství, rybolov a nověji energetika vč. obnovitelných zdrojů. Investiční příležitosti (identifikované projekty) v jednotlivých oborech jsou popsány na stránkách MTI: http://www.mti.gov.na/investment_opportunity.html

9.5. Rizika investování v teritoriu

Přetrvávajícími nedostatky, které odrazují zahraniční firmy od investování do Namibie, jsou korupce, mikroekonomický management, problém HIV/AIDS. Svůj vliv má také relativně vysoká kriminalita v zemi.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

Značná pozornost je věnována diverzifikaci ekonomiky a rozvoji zpracovatelského průmyslu, zpracování zemědělských produktů a ryb a také cestovnímu ruchu. Zásadní význam pro další vývoj ekonomiky bude mít také vývoj výskytu HIV/AIDS a vliv na disponibilní pracovní sílu a její výkonnost.

Střednědobé růstové vyhlídky namibijské ekonomiky jsou příznivé, ale s relativně vysokými riziky možného přehodnocení podle toho, jak se vyvine globální ekonomická situace.

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

V listopadu 2014 proběhnou prezidentské volby a volby do Národního shromáždění, kterou mohou napovědět o dalším směřování země v nadcházejících 5 letech.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Současné trendy:

- priorita podpory zahraničních investic
- důraz na rozvoj turistiky
- modernizace dopravní infrastruktury (s regionálním přesahem - viz Walvis Bay Corridor)
- telekomunikace

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Namibie nabízí možnost spolupráce v celé řadě oborů. ČR by se mohla zaměřit na dodávky zařízení pro energetiku; výrobky všeobecného strojírenství - obráběcí, tvářecí, tiskařské stroje, armatury; dodávky ekologických zařízení - čističky a úpravní vody a na informační a telekomunikační technologie (ICT).